

ACHTERGROND ■ ABRAM WOLTJER IN GUGGENHEIM MUSEUM

Pekelder helpt Anich Kapoor

Op de tweede verdieping van het Guggenheim Museum in New York staat sinds kort een groot kunstwerk van Anich Kapoor, een soort zeppelin. Het werd in elkaar gezet door Abram Woltjer uit Nieuwe Pekela.

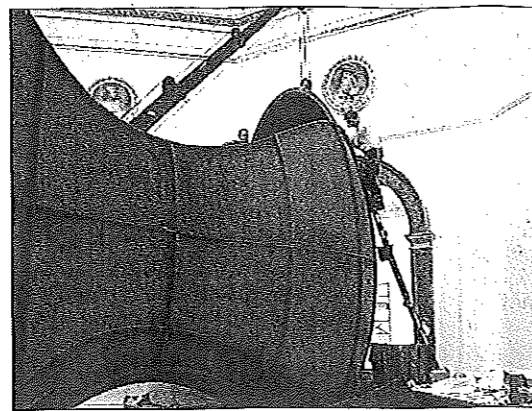
Door Marcel Looden

NIEUWE PEKELA ■ In de nachtelijke uren alleen door een museum dwalen. Zoiets kan, zou je denken, alleen in een misdaadfilm. Abraham Woltjer deed dat echter onlangs, en nog wel in het Guggenheim Museum in New York. En hij werd er ook nog voor betaald.

De 29-jarige Woltjer runt in Nieuwe Pekela een eenmansbedrijfje. Hij monteert onder meer platen die dan samen een kunstwerk vormen. "Het bedrijf Centraalstaal in Groningen, dat stalen platen vervoert, kreeg de opdracht platen te maken voor een werk van de kunstenaar Anich Kapoor, die in Londen woont. Een werk dat bestemd was voor het Guggenheim. Via via kwamen ze bij mij terecht. Ik kreeg de opdracht al die platen te monteren."

Memory, zo heet het kunstwerk, is een soort zeppelin die bestaat uit 157 stalen platen, 15 meter lang is en 27.000 kilo weegt. Woltjer zette het eerst in elkaar in het Guggenheim Museum in Berlijn. "Maar het was uiteindelijk bedoeld voor New York. Het is uit elkaar gehaald, al die platen zijn naar het museum aan de Fifth Avenue gebracht en daar heb ik ze de afgelopen periode in elkaar gezet. Ik werd geholpen door enkele Amerikanen."

Ben moeilijke klus was het niet. "Ik moest ge-

Abram Woltjer 'puzzelt' aan het kunstwerk in New York. Foto: eigen foto

woon de juiste platen op de juiste plek monteren, het was net een puzzel. Ik ben er ruim drie weken mee bezig geweest. Ik begon om drie uur 's middags en ging tot in de nacht door. Op die manier werden de bezoekers niet teveel gestoord. In de pauzes kon ik ongestoord door het hele museum wandelen, helemaal alleen. De bewakers kenden me al snel, ik kon mijn gaan gang en foto's nemen."

Met een stapel en kiekjes en dito herinneringen is Woltjer nu terug in Nieuwe Pekela. Memory staat in volle glorie in New York maar verhuist volgend jaar vermoedelijk voor een bepaalde periode naar Dubai.

Woltjer droomt al een beetje vooruit. "Het zou toch mooi zijn als ze mij weer zouden vragen?"

Richard Vis opent voor Brainpower

HOOGVEEN ■ Richard Vis, afgelopen jaar winnaar van de Drentse Kunstbende in de categorie taal, geeft morgen een gratis toegankelijk optreden in De Tamboer in Hoogeveen. Zijn optreden gaat vooraf aan de theatershow *Mijn Manier* van Brainpower en dj TLM. Aanvang is 19.45 uur. Vis brengt 'spoken word', een mix tussen taal en hiphop. (DvHN)

Heeft u suggesties of tips? Bel de cultuurredactie

■ TELEFOON: 050-5844281 ■ FAX: 050-5844209

Schrijver ecothrillers blijkt bobo bij milieubeweging

UTRECHT ■ De schrijver van de ecothrillers *Het Kyoto-complot* en *Graan* (te verschijnen in januari) blijkt een voorman van de milieubeweging te zijn. De auteur verschuilde zich achter het pseudoniem Ruben van Dijk, maar is in werkelijkheid Thomas van Slobbe.

Van Slobbe is directeur van de stichting wAarde, een denktank binnen de natuur- en milieubeweging. Hij is tevens gastdocent aan de Radboud Universiteit Nijmegen en lid van de Kenniskamer Natuur en Landschap van het ministe-

rie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Voorheen werkte Van Slobbe onder meer bij de stichting Natuur en Milieu. Dagblad *Trouw* riep hem in maart uit tot een van de honderd invloedrijkste 'milieumensen' van Nederland.

Van Slobbe besloot voor zijn debuut *Het Kyoto-complot* uit 2007 een pseudoniem aan te nemen, omdat hij over politici schreef die indertijd nog in functie waren.

In het nieuwe boek *Graan* komen alleen fictieve personages voor. (ANP)

ACHTERGROND ■ UITGEVERIJ JONGBLOED BOEKT, SUCCES MET NIEUW FORMAAT VOOR HET ALOUDE BOEK DvHN

Friese Dwarsligger beleeft doorbraak

Een boekje dat in je kontzak past, dat je overal mee naar toe kunt nemen, dat je in een vliegtuig én liggend in vrijwel elke houding kunt lezen. De Dwarsligger is een groot succes.

Door Marc Laan

HEERENVEEN ■ In september lanceerde de directeur van uitgeverij Hugo Jongbloed in Heerenveen zijn Dwarsligger: een boek met dundrukpapier dat je overdwars leest. In amper twee maanden tijd werden er 150.000 van verkocht. "Er liggen nu twintig titels in de boekwinkels. Van vijf moesten wij al een herdruk leveren", vertelt Van Woerden. Er zijn titels bij met een oplage van vijfduizend stuks, maar ook enkele die in twintigduizendvoud werden gedrukt.

Van Woerden heeft bijna drie jaar gewerkt aan zijn uitvinding. "Ik ben zelf ook een fervent boekenlezer. Als ik een goed boek te pakken heb, wil ik het ook meteen uitlezen. Maar dan kom je tot de ontdekking dat er eigenlijk maar weinig leesmomenten zijn. Om te beginnen neem je zo'n puist van een pocket niet mee onderweg. Veel te zwaar en log. Verder is een paperback eigenlijk een soort muizenval. Je moet de rug openbreken om te kunnen lezen. Als je het neerlegt, klapt het alsnog dicht."

Er zijn meer irritaties. "In bed kun je geen goede leeshouding vinden. Op je rechterzij is alleen de linkerpagina goed te zien, op je linker alleen de rechterbladzijde. Als je het boek omhoog houdt, krijg je kramp in je arm. Ons kleine boek is ideaal om te lezen in lighouding. Ook in de metro lees je gewoon door, met één hand aan de stang en in de andere je boek."

Het vliegtuig is ook al een boekvijandig milieu. "Ik vlieg vrij veel voor mijn werk. Je zit toch al krap. Het is oppassen dat je je drinken niet omgooit op dat kleine klaptafeltje. Als ze dan het eten serveren, weet je niet waar je het boek moet laten. Het past niet de stoelzak."

Van Woerden laat een stapeltje

Dwarsliggers zien. Ze wegen amper anderhalf ons. De harde kaft zit alleen aan de achterkant vast aan het achterplaat van het boek. Daardoor is er geen spanning meer in de rug en blijft het boek prachtig open liggen tijdens het lezen.

Bij het bedenken van zijn uitvinding passeerden vele prototypes. "Op een gegeven moment scheurde ik een pagina uit een dikke roman. Een los vel bleek veel lekkerder te lezen. Toen pakte ik een schaar en knipte de grote witte marges rondom de tekst grotendeels weg. Toen had ik de essentie van een boek gevonden. Vervolgens kanteelde ik die bladzijde een kwartslag. Toen was de Dwarsligger geboren. De leesrichting van tekst is van boven naar beneden, niet van links naar rechts, dus waarom zijn er eigenlijk rechter- en linkerpagina's?"

Toen het basisidee er was, volgden uitgebreide testen met de layout en de typografie. Een bladspiegel helemaal zonder witte randen bleek het niet te redden. "Dan wordt het paginabeeld te onrustig."

'Ons kleine boek is ideaal om te lezen in lighouding'

Uitvoerig werd geëxperimenteerd met het aantal regels per pagina, het wit tussen de regels (de interlinie) en de hoeveelheid letters per regel. "Wij kwamen uit op 34 regels met 58 letters. Een schreeflose letter bleek het beste leesbaar, als je de interlinie maar iets groter maakt."

Dat de boekjes met dundrukpapier zijn uitgevoerd spreekt vanzelf bij uitgeverij Jongbloed: het bedrijf is 's werelds grootste uitgever en drukker van Bijbels. Dundrukpapier houdt het formaat handteerbaar.

Een aanhoudend probleem vormde de papieren omslag, die de neiging had omhoog te krullen. "Dat irriteerde me ontzettend. Uiteindelijk besloten we over te stappen van paperback naar hard cover. Dat loste het probleem op

en de harde kaft geeft direct een luxe uitstraling."

Die boodschap komt terug in de marketingkreten waarmee de Dwarsligger verkocht wordt. De kleine vorm van het boek heeft voordelen voor het milieu, zoals minder papier en kleinere vrachtauto's. Toch ligt in de marketing de nadruk op andere aspecten. "Wij presenteren de Dwarsligger als luxe en eigenwijs."

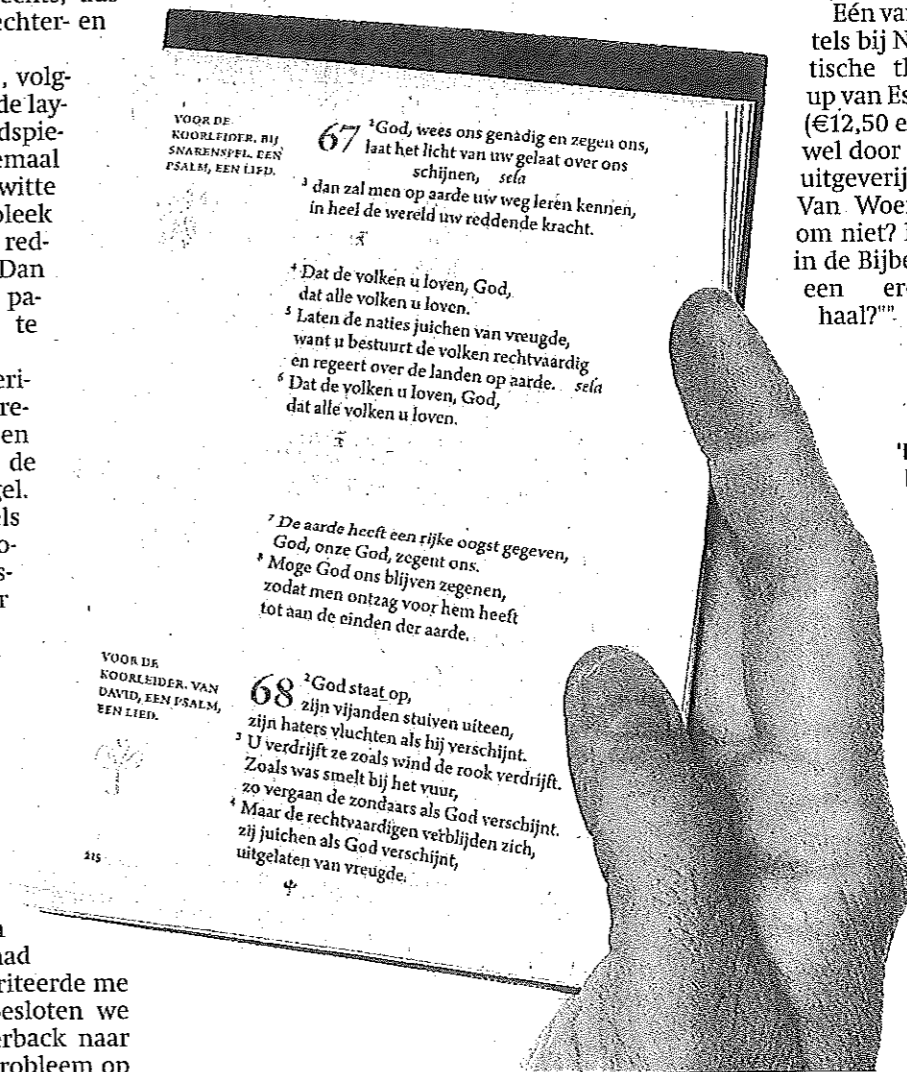
De Dwarsligger kreeg net een begeerlijke prijs: de Nima Marketing Excellence Award. De vinding is ook genomineerd voor Van Speijk Innovatie Prijs. Van Woerden was niet alleen veel tijd kwijt aan het verbeteren van de prototypes. "Ik had ook tijd nodig om mensen te overtuigen.

Sommigen in het boekenvak vonden mij een malloot. Je gaat toch niet klooiën aan de vorm van een boek, zeiden ze. Het hele idee maakte mensen onzeker."

Inmiddels heeft Jongbloed wereldwijd patent verkregen voor de vinding. De Friese uitgeverij laat het uitgeven voor algemene boeken in het nieuwe formaat over aan een partner, uitgeverij NDC/VKB, die dat in licentie doet.

Van Woerden: "Wij zijn een christelijke uitgeverij. Wij willen onze missie trouw blijven met het uitgeven van Bijbels, liedboeken en Bijbels geïnspireerde uitgaven. Het uitgeven van algemene boeken laten wij over aan NDC. Zij geven uit, wij drukken voor ze. NDC heeft inmiddels dertien titels. Wij hebben er zeven in de winkels liggen."

Eén van de eerste titels bij NDC is de erotische thriller *Close up* van Esther Verhoef (€12,50 euro). Kan dat wel door de beugel bij uitgeverij Jongbloed? Van Woerden: "Waarom niet? Het Hooglied in de Bijbel is toch ook een erotisch verhaal?"

'De Psalmen', bestseller als Dwarsligger. Foto: GPD